

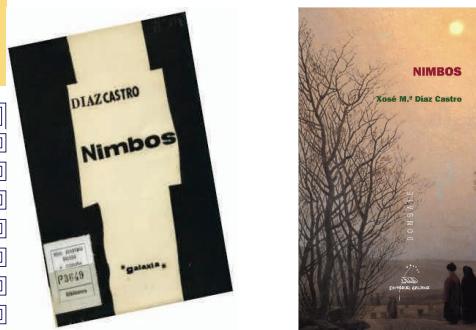
NIMBOS e outros versos

ÍNDICE

PÓRTICO
Coma ventos fuxidos
Nimbos
Coma brasas
NOITE
Borrallo
Alfa i omega
Noite do mundo
Coma un anxo airado
O verme i a estrela
LUS
Esmeralda
Velequí os homes
No novo ceo
A noite é necesaria
ESPRANZA
Terra sucada
Penélope
Quezais
Terra do tempo
MILAGRE
Polpa dorida
Remuño
Cova alumada
Trasfiguración
Vísperas
O berro das pedras
SOÑO
A cerna
Coma un río
No resplendor do día
FERIDA
Cortina
Ai, capitán
Terra achaizada
Coma unha escada
Monumento á ausencia
Coma unha insua
Coma unha espada.

"PENÉLOPE"

**Un paso adiante i outro atrás, Galiza,
i a tea dos teus soños non se move.
A espranza nos teus ollos se espreguiza.
Aran os bois e chove.**

**Un bruar de navíos moi lonxanos
che estrella o sono mol coma unha uva.
Pro ti envólveste en sabas de mil anos,
i en sonos volves a escouitar a chuva.**

**Traguerán os camiños algún día
a xente que levaron. Deus é o mesmo.**

**Suco vai, suco vén, Xesús María!,
e toda cousa ha de pagar seu desmo.**

**Desorballando os prados coma sono,
o Tempo vai de Parga a Pastoriza.**

Vaise enterrando, suco a suco, o Outono.

Un paso adiante i outro atrás, Galiza!

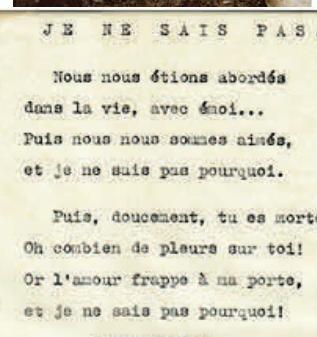
"COMO BRASAS"

**Poeta eu non, eu cantarei as cousas
que na soleira de min mesmo
agardan.**

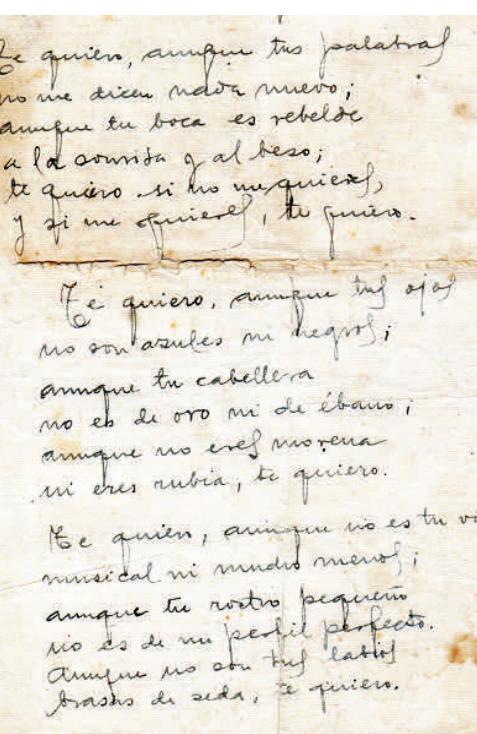
Hai néboa no mar.
Na fraga. No río.
Tiña moito frío!
Ibame casar,
pro... hai néboa no mar.
Se tí me dixerás...
Pro dime de veras
cousas de tí.
¿Qué ben se está aquí!
Se tí me dixerás...

Xosé M. Díaz Castro

Xosé M. Díaz Castro

EDLG E BIBLIOTECA IES AS MARÍÑAS (BETANZOS), IES DE CATABOIS (FERROL)

XOSÉ MARÍA DÍAZ CASTRO

BIOGRAFÍA.

O 19 de febreiro celebrouse o centenario do nacemento do autor ao que este ano se lle dedica o Día das Letras. Xosé María Díaz Castro naceu en Vilariño dos Condes-Guitiriz. Fillo de labregos, aínda que seu pai foi escribente do concello. Axudaba nos labores do campo e foi un grande afeccionado ao estudo da natureza. Sempre tomaba notas do que lle sorprendía e preguntáballo aos seus maiores. Aos 12 anos xa escribe poemas.

*Cerra ese libro, estudiante;
porque as doutrinas más sábias
n-están nos libros escritas:
na Natureza se gardan*

Comenzou, pero non rematou, os estudos no Seminario de Mondoñedo. Alí coñece a Aquilino Iglesia Alvariño que lle serve de exemplo para escribir en galego. Alcumábanlle *O Poeta*.

Participou na Guerra Civil.

Sabías que...?

Os poemarios *Follas verdes* (1934) e *Follas ô aire* (1935) escritos na época do seminario permaneceron inéditos?

Aos 32 anos gaña os Xogos Florais de Betanzos na categoría de galego e na de castelán?

Trabalhou para o Ministerio

Foi profesor de linguas (domina case todas as europeas) en Vilagarcía de Arousa, xunto con Aquilino e Otero. Nesta época preséntase a concursos literarios.

En 1947 marcha pasar

uns meses na casa da súa infancia e, ao ano, está xa como profesor de linguas e tradutor en Madrid. Ali casa e nacen os tres fillos.

Aquilino Iglesia, Fernández del Riego e, insistentemente, Ramón Piñeiro animárono a publicar. En 1959, na "Festa da Poesía" do Centro Galego de Madrid, foi o seu primeiro recital público.

É autor dun libro único pero indispensable na historia da nosa poesía, *Nimbos* (1961) onde nos atopamos cos interrogantes sobre os problemas esenciais do ser humano: a vida, o tempo, a morte. Hai na súa poesía unha intensa emoción vivencial combinada cunha elaborada musicalidade do verso,

da Gobernación en Madrid traducindo segredos de Estado e interpretaba mensaxes en clave e telegramas do estranxeiro?

Verteu á lingua inglesa textos de Víctor Hugo ou Campoamor?

Nos anos 80 traduciu á nosa lingua poemas de Rilke?

No Instituto de Cultura Hispánica estivo encargado de servi-

un ritmo conciso e unha suxestiva elaboración metafórica. O sentimento telúrico da terra e da paisaxe van unidos a unha relixiosidade ascética, pero a súa é unha poesía relixiosa que vai is alá da relixión. De fondo místico, sérvese da natureza na súa procura de elevación cara á divindade, nunha teimuda busca de perdurabilidade, representada pola luz que iniza de vida a noite-vida.

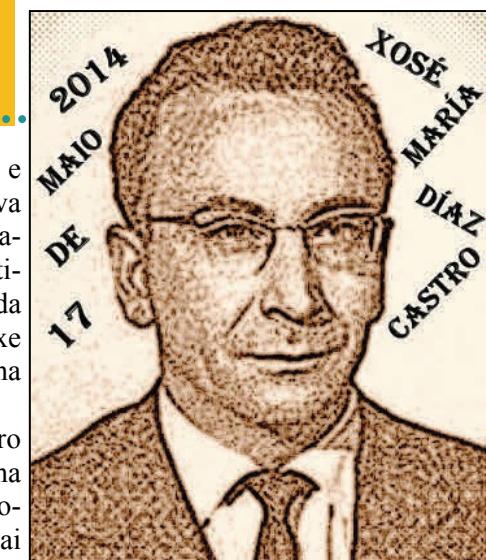
Ao vivir en Madrid non pode ser numerario da Real Academia Galega, pero si o nomearon "correspondente". Logo de xubilarse no ano 1985, aséntase de xeito definitivo en Guitiriz. Aquí traballa arreto na Asociación Cultural Xermolos que organizou o único recital de poesía que

zosde tradución de francés, inglés, alemán, italiano, portugués, holandés e linguas escandinavas?

O volume de traducións literarias ao longo da súa vida pasan das 3.000 páxinas?

Foi o ferrolán Carvalho Calero quen lle suxeriu a Ramón Piñeiro (Grupo Galaxia) que lle insistise a Díaz Castro en publicar os seus poemas? O fruto sería *Nimbos* en Galaxia en 1961.

"Todo escritor nacido e criado en Galicia tería que avergonzarse de non saber falar ou escribir na súa lingua materna. A posesión de dous idiomas significa un arqueamiento cultural, cada idioma novo que se aprende arquece o léxico e as ideas, dando unha meirande facilidade de expresión."

Díaz Castro deu na súa terra. Durante estes anos recibe numerosas homenaxes e participa en todo tipo de actos culturais.

Morre súa dona e dous anos máis tarde (2 de outubro de 1990) falece Xosé María Díaz Castro.

"Eu considero esencial para a cultura traducir a maior cantidad de obras extranjeiras de fama mundial, e tamén de escritores modernos xa famosos. Ademais deberíamos promocionar a nosa producción no estranxeiro (...) Poderíamos -incluso- traducir nós os noso libros a lenguas estranxeiras, sen agardar a que nos coñezan sen

EDLG E BIBLIOTECA
IES AS MARÍÑAS (BETANZOS),
IES DE CATABOIS (FERROL)

TAMÉN SON DA SÚA XERACIÓN

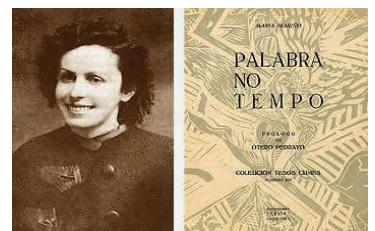
Despois de case quince anos de ausencia case absoluta de libros en galego, xorden tres promocións poéticas: a xeración do 36, a promoción de enlace (nados entre 1920 e 1930) e a xeración das Festas Minervais (nados entre 1930 e 1940)

Na primeira delas é onde a crítica en xeral, encadra a Díaz Castro.

Xeración do 36

- Naceron case todos entre 1910 e 1920.
- Formáronse baixo a influencia directa dos homes da xeración Nós e das vanguardas.
- A súa traxectoria vital viuse fortemente marcada pola guerra.
- Supoñen unha ponte entre a literatura de preguerra e as promocións más novas.
- Seguen tendencias variadas: neotrobadorismo, paisaxismo, intimismo, socialrealismo...
- A lista de autores é ampla: Aquilino Iglesia Alvariño, Álvaro Cunqueiro, Celso Emilio Ferreiro, Xosé M. Álvarez Blázquez, María Mariño, Miguel González Garcés, Pura e Dora Vázquez, Ricarco Carvalho Calero...

Maria Mariño

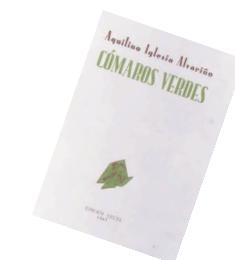

*¡Son aquela!
Son aquela pena nubra
Que de mofo entrenzaba
A lonxe voz do poeta,
Cando áinda non sabía
Que era para ela
O que aquela voz narraba.
Son aquela*

Aquilino Iglesia Alvariño

*“Docemente
A neve vai ruxindo
sob as zocas
Espesa, dura e limpa
coma vidro”*

Álvaro Cunqueiro

*cantiga nova que se chama RIVEIRA
“Agora digoche cer-
va como é a mar
Namentras bebes no
río que vai á mar”*

Celso Emilio Ferreiro

*O teito é de pedra.
De predra son os muros
e as tebras.
De pedra o chan
e as reixas.
As portas,
as cadeas,
o aire, (...)
E eu,
morrendo
nesta longa
noite
de pedra.*

Xosé María Álvarez Blázquez

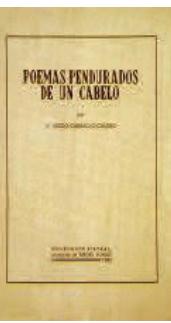
*“Canle segreda hei ser prá
fervenza da iauga manantia
que enxurre as nosas vidas,
cando nada falle do que che
teño prometido”.*

EDLG E BIBLIOTECA IES AS MARIÑAS (BETANZOS), IES DE CATABOIS (FERROL)

Ricardo Carvalho Calero

*Calquer lugar é bom para morrer.
Nom se distingue o home da mulher.
A morte é neutra-das Tod-em alemáam.
Género e sexo nom sempre vam da mam.
Pois umha cousa é a anatomía
e outra a gramática -falaz dicotomía.
Nom vejo a morte feminista ser.
Calquer lugar é bom para morrer.*

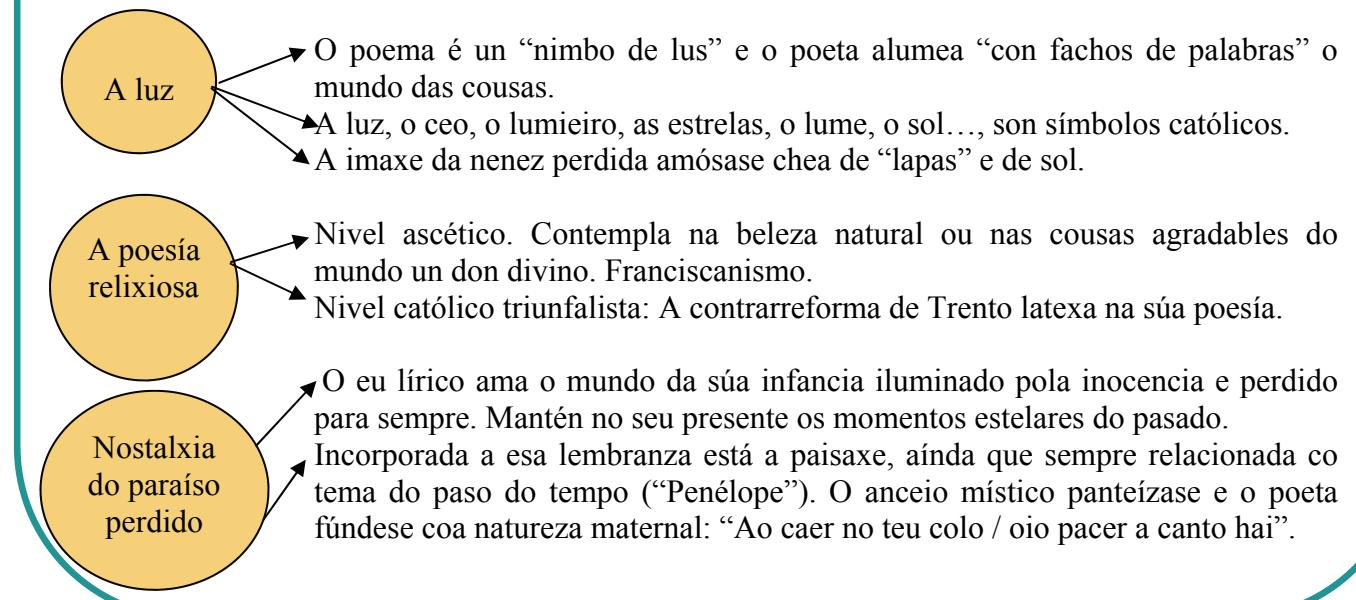

CARACTERIZACIÓN DA POESÍA DE DÍAZ CASTRO

Nun texto inédito, X.M. Díaz Castro dinos que características cumpre a mellor poesía de posguerra:

- Subxectivismo e individualismo.
- Obsesión polos problemas trascendentais do home: o amor, a vida, a morte. A resignada “dor de vivir” deixa paso á anguria.
- Importante presenza da paisaxe.
- Alonxamento da influencia castelá e un mellor coñecemento da nosa lengua.

NIMBOS é o seu primeiro libro publicado. Podemos destacar tres elementos sempre presentes na poesía deste autor:

O QUE DIN DEL

“É tan humilde coma intenso... É o poeta da vivencia do tempo do paraíso perdido da nenez e da aldea. Fondamente labrego e clásico, na súa palabra o galego intensificase” MÉNDEZ FERRÍN.

“As notas características da súa personalidade, ao noso xuicio, son: a autenticidade, a mesura e a humildade. Non intenta deslumbrar nin apampar a ninguén como tantos poetas ‘profesionais’. Ten un enorme pudor para falar da súa persoa

e da súa obra. E tamén ten unha certa timidez. É un home cordial, bo e xeneroso que vai pola vida cos ollos abertos á beleza e o corazón aberto á paisaxe”. MANUEL MARÍA.

“As entidades supremas coas que dialoga chámase Deus, tempo e morte”. CARVALHO CALERO.

Pese á xéneze fortemente relixiosa de Díaz Castro, a súa poesía é total. Total porque o nimbo de luz que ha de alumbar na escuridade, proxéctao con suma

certeza. Deus é o elemento liberador que ilumina o camiño. Pero Díaz Castro tamén é o dedo na chaga en “Penélope”: <<Un paso adiante i outro atrás, Galiza!>>. Simbolismo, platonismo, referentes históricos, Galiza-Mai, o home como sombra do pecado... xorden en conxunto na vea poética do de Guitiriz. Pero sobre todo, sen dúbida ningunha, é de salientar a coherencia absoluta adoptada polo poeta en obra e vida: “Estes non son poemas, nin cimentos / de poemas siquera. Son fragmentos / de min mesmo perdidos”. HENRIQUE DACOSTA.